

Doprinosi - Obveznik doprinosa i obveznik obračunavanja i plaćanja doprinosa

Broj klase:411-01/03-01/14

Urudžbeni broj:513-07/03-2

Zagreb, 22.04.2003

PRIMJENA ZAKONA O DOPRINOSIMA ZA OBVEZNA OSIGURANJA PREMA PRIMICIMA TURISTIČKIH VODIČA

Povodom vašeg dopisa od 31. siječnja 2003. kojim se traži mišljenje u vezi s primjenom Zakona o doprinosima za obvezna osiguranja (Narodne novine, broj 147/02 - u nastavku teksta: Zakon) u slučaju kada su obveznici plaćanja doprinosa turistički vodiči i to smatraju li se poslovi turističkog vodiča autorskim djelom i koje su zapravo obveze u vezi s obveznim doprinosima turističkih vodiča, odgovaramo u nastavku:

Tko može obavljati poslove turističkog vodiča propisano je člankom 29. Zakona o turističkoj djelatnosti (Narodne novine, broj 8/96) i to kao građanin koji ima odobrenje na osnovu kojega pruža turistima usluge pokazivanja i stručnog objašnjavanja prirodnih ljepota i rijetkosti, kulturno - povijesnih spomenika, umjetničkih djela, etnografskih i drugih znamenitosti, povijesnih događaja i ličnosti, legendi o tim događajima i ličnostima, gospodarskih i političkih tijekova i zbivanja, te pojedinih mjesta i područja, pa prema opisu djelokruga poslova koje obavlja, nije sporno da je posao turističkog vodiča posao stručnjaka iz toga područja.

Međutim, u prilogima uz upit - podnescima društava turističkih vodiča, iz konteksta su izvađeni dijelovi teksta članka 15. stavak 4. točka 3. Zakona o porezu na dohodak (Narodne novine, broj 127/00 i 150/02) koji glasi:

«(4) Drugim samostalnim djelatnostima smatraju se:

3. povremene samostalne djelatnosti kao što su povremene autorske djelatnosti znanstvenika, umjetnika, stručnjaka, novinara, sudskih vještaka, trgovačkih putnika, agenata, akvizitera, športskih sudaca i delegata te druge djelatnosti koje se obavljaju uz neku osnovnu djelatnost ili nesamostalni rad.»

Naime, prema odredbi članka 18. stavak 12. Zakona o porezu na dohodak, fizičkim osobama koje kao znanstvenici, umjetnici, stručnjaci, novinari i drugi u okviru djelatnosti iz članka 15. stavak 4. točka 3. istoga Zakona ostvaruju autorske naknade, iznimno poslovni izdaci priznaju se u visini 40% od ostvarenih primitaka, a prema odredbi članka 9. stavak 3. Zakona o doprinosima za obvezna osiguranja, osnovicom za obračun doprinosa ne smatra se primitak od druge samostalne djelatnosti ostvaren s osnove isporuke djela sa svojstvom autorskog djela.

Pitanja autorskog djela i prava s osnove isporuke autorskog djela uređena su Zakonom o autorskom pravu (Narodne novine, broj 9/99 - pročišćeni tekst), pa se prema članku 3. istoga Zakona, autorskim djelom smatra tvorevina s područja književnosti, znanosti, umjetnosti i drugih područja stvaralaštva, bez obzira na vrstu, način i oblik izražavanja,

a prema članku 8. istoga Zakona, autor djela je onaj tko je djelo stvorio. Pri tome se, dakako, podrazumijeva djelo kao samostalna tvorevina njegova autora.

Prema tome, isporuke turističkih vodiča nisu samostalne tvorevine autora, što prije svega proizlazi iz opisa poslova turističkog vodiča iz članka 29. Zakona o turističkoj djelatnosti, iako se, prema propisima o porezu na dohodak, radi o samostalnoj djelatnosti.

Što se tiče tumačenja odredbi članka 3. točka 33. i članka 4. točka 10. Zakona, dajemo slijedeće objašnjenje:

U podnesku se navodi kako poslove turističkog vodiča građani mogu obavljati ako imaju registrirani obrt ili trgovačko društvo ili, stoje najčešće, kao honorarni posao.

Pretpostavljamo da se pod pojmom «registrirani obrt» razumijeva obavljanje samostalne djelatnosti slobodnog zanimanja iz članka 15. stavak 2. Zakona o porezu na dohodak i to kao glavno zanimanje i po kojoj je osnovi osoba i obvezno osigurana, a pod pojmom «honorarni posao» obavljanje druge samostalne djelatnosti iz članka 15. stavak 4. točka 3. istoga Zakona, uz neku drugu djelatnost ili uz radni odnos za poslodavca ili istovremeno ostvarivanje prava na mirovinu.

Osobe na koje se upit odnosi mogu biti, iako s osnove iste djelatnosti (turistički vodič, obveznici doprinosa po dvije osnove a to ovisi o načinu utvrđivanja dohotka odnosno načinu plaćanja poreza na dohodak od te djelatnosti, jer, prema propisima o porezu na dohodak obveznik iz članka 15. stavak 2. istoga Zakona dužan je dohodak od te djelatnosti utvrđivati na temelju poslovnih knjiga, a obveznik iz članka 15. stavak 4. točka 3. istoga Zakona porez na dohodak plaća po odbitku.

Obveznici doprinosa, obveznici obračunavanja i plaćanja doprinosa propisani su člankom 4. Zakona, a uz svakog obveznika doprinosa naznačen je i članak Zakona kojim je propisana osnovica za obračun doprinosa istom obvezniku, odnosno:

1. Prema točki 6. članka 4. Zakona, osiguranik s osnove primitka od druge samostalne djelatnosti obveznik je doprinosa iz osnovice prema članku 9. stavku 1. Zakona (iznos primitka umanjen za iznos porezno priznatog izdatka), a prema točki 7. članka 4. Zakona isplatelj primitka od druge samostalne djelatnosti obveznik je obračunavanja i plaćanja doprinosa prema osnovici iz članka 9. stavak 1. Zakona (koje plaća u ime i u korist osiguranika) te obveznik doprinosa, obveznik obračunavanja i plaćanja doprinosa na osnovicu prema članku 9. stavku 2. Zakona (iznos primitka umanjen za iznos porezno priznatog izdatka).

Prema članku 3. točka 5. Zakona, druga samostalna djelatnost je djelatnost fizičke osobe koja, prema propisima o porezu na dohodak, ima obilježje samostalne djelatnosti i od koje porez na dohodak plaća po odbitku.

2. Prema točki 10. članka 4. Zakona, osiguranik s osnove obavljanja samostalne djelatnosti slobodnog zanimanja koji, prema propisima o porezu na dohodak, dohodak s te osnove utvrđuje na temelju poslovnih knjiga obveznik je doprinosa na osnovicu

prema članku 12. Zakona (umnožak iznosa prosječne plaće i koeficijenta 1,1).

Prema odredbi članka 68. Zakona, doprinosi obračunani prema primicima iz članka 9. Zakona (osiguranik i obveznik obračuna i plaćanja navedeni pod 1.) obračunavaju se prije isplate primitka, a prema odredbi članka 73. Zakona, dospijevaju na naplatu istodobno s isplatom primitka osiguraniku.

Prema odredbi članka 70. Zakona, obveznicima doprinosa pod 2. mjesečna osnovica i iznosi doprinosa utvrđuju se rješenjem koje, prema članku 83. Zakona, donosi Porezna uprava, a dospijevaju na naplatu mjesečno i to do 15. dana u mjesecu za prethodni mjesec (članak 75. stavak 1. Zakona) osim posebnog doprinosa za zdravstveno osiguranje za prava u slučaju ozljede na radu i profesionalne bolesti koji dospijeva na naplatu do 15. dana u mjesecu za prethodno tromjesečje (članak 75. stavak 2. Zakona).